

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Навчально-науковий інститут
філології та історії
Кафедра української мови, літератури та методики навчання

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
2021 рік вступу

Код дисципліни	ОК 14
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	нормативна дисципліна циклу професійної підготовки
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітньо-професійна програма	«Середня освіта (Українська мова і література)»
Обсяг дисципліни	7 кредитів ECTS (210 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття
Форми контролю	Залік (6 сем.), іспити (7 сем.)

1. Інформація про викладача

Викладач (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)	Лучкіна-Загородня Любов Василівна , канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри української мови, літератури та методики навчання
Контактний телефон	0990513978
E-mail:	lucljuba5@gmail.com
Консультації	П'ятниця 15.00-16.00 https://us02web.zoom.us/j/9018558306?pwd=M0V5TEExmenNhZURNeWtaL1RaM2ZTUT09 Ідентифікатор конференції: 901 855 8306 Код доступу: 1234

2. Кількість часу на вивчення

<i>Семестр</i>			
		6	7
Усього годин	105		105
Лекцій	20		20
Практичних занять	20		20
Лабораторних занять	2		2
Самостійна робота студента	63		63
Форма контролю		Залік	Іспит

3.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Найважливішим завданням освіти в Україні на сучасному етапі є залучення молоді до національної культури на основі рідної мови. Перегляд загальнокультурних й соціолінгвістичних підходів до вивчення української мови, яка має статус державної в суверенній Україні, зумовлює посилення уваги до фахової підготовки майбутніх учителів-словесників.

Провідна роль у системі підготовки вчителя української мови належить методиці навчання мови. Методика навчання української мови — один із профільних предметів на факультетах української філології вищих педагогічних освітніх закладів, який теоретично і практично готує студентів до професійної діяльності вчителя української мови в загальноосвітній школі.

Пререквізити для успішного оволодіння змістом навчальної дисципліни «Методика навчання української мови»: загальні й фахові компетентності та результати навчання, які формуються під час вивчення навчальних дисциплін «Педагогіка», «Психологія», «Філософія», «Історія та культура України», «Сучасна українська мова».

Постреквізити вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання української мови» (*освітні компоненти, для вивчення яких потрібні компетентності та результати навчання, сформовані під час вивчення ОК «Методика навчання української мови»*): «Навчально-заликова практика, державна атестація.

Пріоритетні напрями робочої програми:

1. *Мета навчальної дисципліни* – озброїти майбутніх учителів української мови не тільки міцними теоретичними знаннями та практичними вміннями, за допомогою яких вони могли б досягнути засвоєння учнями програмового матеріалу, виробити в них мовленнєву компетентність, а й найефективнішими формами організації навчального процесу, найдоцільнішими методами та прийомами навчання учнів на сучасному етапі розвитку загальноосвітніх закладів.

2. *Завдання навчального курсу*:

- підготовка майбутніх учителів української мови до педагогічної діяльності в умовах реформування сучасної школи (НУШ), реалізації концепцій мовної освіти в Україні;
- формування у майбутніх учителів національно свідомого ставлення до української мови як рідної і державної, розуміння її значення як предмета шкільного навчання та засобу вивчення інших предметів;
- забезпечення засвоєння здобувачами освіти системи теоретичних знань та професійних умінь, які допоможуть їм формувати в учнів мовну та мовленнєву компетенції, виховувати свідомих громадян України;
- навчання співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, втілювати нові методичні ідеї у практику вивчення предмета, застосовувати педагогічні інновації;
- розвиток у здобувачів освіти пізнавальних інтересів, прагнення до удосконалення своєї професійної підготовки, вміння працювати з навчально-методичною літературою;
- формування у майбутніх учителів-словесників дослідницьких навичок, розвиток вміння здійснювати самостійні наукові пошуки й експериментальні дослідження;
- формування у здобувачів освіти професійно-методичних умінь;
- стимулювання науково-методичної творчості здобувачів освіти, прищеплювання творчого ставлення до вчительської праці.

Навчальна дисципліна має виразне **професійне спрямування** й тісно пов'язана з іншими навчальними дисциплінами, які внесені до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Середня освіта (Українська мова і література)».

Лекційний курс передбачає висвітлення сучасного стану науки і практики і є науково-теоретичною базою, що забезпечує усвідомлення й засвоєння конкретних прикладних питань вивчення мови в школі.

Проведення *практичних занять* визначається специфікою української мови як навчального предмета і цілями формування професійних умінь і навичок.

Мета *лабораторних занять* — формування у здобувачів освіти первинних професійних умінь і навичок на основі теоретичних відомостей, одержаних на лекціях та практичних заняттях, оволодіння деякими методами педагогічних досліджень. У процесі лабораторних занять студенти набувають умінь аналізувати уроки, які вони спостерігають, перевіряти учнівські зошити, проводити роботу над помилками тощо. Окремі лабораторні заняття можуть бути організовані в школі.

Зміст самостійної роботи, яка орієнтована на систематизацію, узагальнення й поглиблення набутих теоретичних знань та практичних умінь, містить завдання різного типу: реферування першоджерел, підготовку повідомлень (доповідей), творчі завдання: моделювання аудіовізуальних матеріалів, виступ-презентацію, написання відгуку на підручник, складання логічних схем, таблиць тощо.

Ключові поняття курсу: *методика, лінгводидактика, метод, принцип, прийом, засіб, тип, урок, система, програма, підручник, посібник, технологія навчання, позакласна робота, факультативне заняття, курс за вибором, мета і зміст навчання, освітня діяльність, знання, уміння і навички; психологічні і психолінгвістичні основи навчання української мови; моделювання; структура і тип уроку; пізнавальна самостійність школярів; методична робота; передовий педагогічний досвід; мовленнєвий розвиток, мовлення, види мовленнєвої діяльності і мовленнєвих умінь; монологічне та діалогічне мовлення; текст, структура, стилі і типи висловлювань, переказ, види переказів, лінгвістичний аналіз тексту, твір; риторика, стилістика, обдаровані учні, МАН.*

Реалізація мети і завдань курсу здійснюватиметься на основі глибокого аналізу теоретичних та практичних здобутків у методиці навчання мови взагалі й української зокрема.

Відповідно до ОПП із зазначеної спеціальності дисципліна має забезпечити:

Загальні компетентності:

ЗК1. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності.

ФК 2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання.

ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, зарубіжної літератури.

ФК 4. Здатність аналізувати особливості сприйняття й засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу.

ФК 5. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури, зарубіжної літератури в закладах освіти, практиці навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури.

ФК 6. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови і літератури, зарубіжної літератури на підставі передового вітчизняного досвіду.

ФК 8. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення здобувачів освіти в процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ФК 11. Здатність доцільно використовувати й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять.

ФК 12. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.

ФК 13. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

ФК 14. Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організовувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (здобувачі освіти, учителі, батьки та ін.).

ФК 15. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.

ФК 16. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури.

ПРН 2. Обізнаний із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їх реалізації.

ПРН 5. Знає державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з української мови і літератури, зарубіжної літератури для закладів освіти та практичні шляхи їх реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

ПРН 6. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПРН 7. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

ПРН 14. Володіє методиками білінгвального й інтегрованого навчання мови й фахового змісту, дидактикою багатомовності та методикою паралельного вивчення споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі.

ПРН 15. Застосовує сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітньо-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах.

ПРН 16. Володіє методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, зарубіжної літератури; уміє здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії.

ПРН 17. Здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПРН 20. Організовує освітньо-виховний процес у закладах освіти, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).

ПРН 24. Ефективно організовує, аналізує, критично оцінює, несе відповідальність за результати власної професійної діяльності.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання:

Windows 7, Mozilla Firefox, MS Office 2010; OpenOffice.org (11); доступ до електронних журналів бібліотеки; доступ до електронних бібліотечних ресурсів світу; комп'ютер, проектор, інтерактивна дошка.

2. Організація навчання

Методи навчання:

словесні (лекція, бесіда, диспут);

наочні (демонстрування, ілюстрування);

практичні (практична робота, робота з інформаційними джерелами, виконання вправ);

інноваційні технології (методи інтерактивного навчання).

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема	Кількість годин, відведених на:		
		аудиторні заняття		самостійну роботу (СР)
		лекції	Практичні / лабораторні	
VI семестр				
МОДУЛЬ 1 /Змістовий модуль 1. Організація освітнього процесу з методики української мови. Особливості організації занять з української мови в загальноосвітніх навчальних закладах				
1	Методика української мови як наука і фахова дисципліна. Українська мова як навчальна дисципліна в загальноосвітній школі	2	2	6
2	Професійні вимоги до вчителя словесності	2	1	6
Модуль 1 / Змістовий модуль 2. Методичні шляхи організації вивчення української мови в закладах загальної середньої освіти				
3	Програми й підручники з української мови. Електронний підручник з мови	3	2	6
4	Методи, прийоми та засоби навчання української мови Інноваційні методи та прийоми навчання мови	2	2	6
5	Типологія та технологія сучасного уроку української мови.	3	2/2	6
6	Інтегровані уроки. Нетрадиційні форми уроків з мови. Інноваційні форми занять з української мови	2	2	4

Модуль 2/ змістовий модуль 3. «Особливості методики вивчення основних розділів шкільного курсу української мови»				
7	Методика вивчення фонетики, орфоєпії і графіки	2	2	6
8	Методика вивчення лексикології і фразеології	2	2	6
9	Методика вивчення будови слова й словотворення	2	2	6
10	Методика вивчення частин мови	2	2	7
11	Методика навчання орфографії	2	2	7
12	Методика вивчення синтаксису	2	2	6
13	Методика навчання пунктуації	2	2	6
Модуль 3/ змістовий модуль 4. «Методика розвитку мовлення учнів. Формування комунікативних умінь та мовленнєвої компетенції»				
14	Стилістика та риторика у формуванні комунікативної особистості	2	2	7
15	Розвиток усного мовлення учнів на уроках української мови	2	2	7
16	Розвиток писемного мовлення учнів на уроках української мови	2	2	6
17	Особливості методичної роботи в класах НУШ	2	2/2	6
Модуль 4 / Змістовий модуль 5. Всебічний розвиток учнів на уроках української мови та в позаурочній роботі				
18	Позакласна робота з української мови	1	2	6
19	Шкільний мовний кабінет	1	2	6
20	Робота з обдарованими учнями	2	1	6
Разом		40	40/4	126

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Політика оцінювання

– Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Роботи, які подаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал). Перескладання модулів відбувається до завершення вивчення курсу.

– Політика щодо академічної доброчесності:

Списування під час контрольних і самостійних робіт заборонені (у т. ч. з використанням мобільних пристроїв).

– Політика щодо відвідування:

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

За об'єктивних причин (наприклад: хвороба, міжнародне стажування, дуальне навчання тощо) освітній процес може відбуватися в режимі онлайн (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Визначення рівня навчальних досягнень студентів та якості засвоєння відповідної навчальної дисципліни забезпечується системою поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на практичних заняттях і має на меті перевірити рівень засвоєння студентами науково-теоретичної інформації та виконання практичних завдань. *Підсумковий* контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчальних досягнень студентів на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершальних етапах. Підсумковий контроль охоплює семестровий контроль та державну атестацію студента.

Семестровий контроль проводиться за однією із форм: семестровий іспит, залік з історії зарубіжної літератури в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом та графіком навчального процесу.

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «зараховано», «не зараховано»), 100-бальною шкалою та шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F); загальна підсумкова оцінка з дисципліни визначається на основі середньозваженого бала за національною шкалою.

Загальна підсумкова оцінка з історії зарубіжної літератури визначається відповідно до обчислення середньоарифметичного значення оцінок за національною шкалою, одержаних здобувачем вищої освіти за кожен вид діяльності, та з урахуванням середньозваженого бала, який визначається відповідно до визначених вагових коефіцієнтів (ВК) за кожним видом роботи, що в сумі дорівнює 1, а саме:

- ВК за практичні заняття – 0,4; ВК за модульний контроль – 0,3; ВК за самостійну, індивідуальну роботу – 0,2, екзамен – 0,1 (за I, III, VI, VIII семестри).
- ВК за практичні заняття – 0,5; ВК за модульний контроль – 0,3; ВК за самостійну, індивідуальну роботу – 0,2 (за II, IV, VII семестри).

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за шкалою ECTS та середньозваженим балом

(Відповідно до Положення про контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка, затвердженого наказом ректора № 173 від 30 червня 2020 року)

Критерії оцінювання

Оцінка ECTS	Середньозважений бал, що формує інтервальну шкалу	Сума балів за 100 бальною шкалою	Національна оцінка	Критерії	
А	4,51-5,00	90-100	5	Зараховано <i>Відмінно</i> – високий рівень сформованості загальних і фахових компетентностей, професійних результат	Здобувач вищої освіти володіє теоретичними відомостями з дисципліни, знає законодавчі документи, класифікацію уроків, структуру, знає методичні підходи до навчання мови, вільно оперує методичними поняттями й категоріями. Здатен систематизувати й узагальнювати теоретичний матеріал, створювати опорні матеріали (конспекти, фрагменти уроків). Повно розкриває питання під час відповіді, з опертям на вивчений матеріал та знання із суміжних фундаментальних наук (педагогіки, психології тощо). Чітко, логічно, правильно висловлює власні думки. Під час відповіді ілюструє теоретичний матеріал прикладами, порівнює, аналізує. Володіє законами мисленнево-мовленнєвої діяльності. Усні й писемні тексти конструює з дотриманням мовних норм. Аналізує власні й чужі конспекти, робить рекомендаційні узагальнення. Виконує методичний аналіз конспекту. Виконує всі завдання для самопідготовки (репродуктивні, реконструктивні, творчі) до практичних занять, у встановлений термін складає самостійну роботу. Активно бере участь в індивідуальних творчих та науково-пошукових проєктах. Безпомилково виконує завдання контрольних робіт. Виявляє небайдужість до власного мовлення, етики та етикету спілкування, працює над підвищенням культури професійного та побутового мовлення.
	5,00	100			
	4,95	99			
	4,90	98			
	4,85	97			
	4,80	96			
	4,75	95			
	4,70	94			
	4,65	93			
	4,60	92			
	4,55	91			
	4,51	90			
В	4,01-4,50	82-89	4	<i>Добре</i> – достатній рівень сформованості загальних і фахових компетентност	Здобувач вищої освіти володіє теоретичними відомостями з дисципліни, про типи і структуру уроків. Знає класифікацію уроків, оперує методичними поняттями й категоріями, диференціює основні типи уроків. Здатен узагальнювати теоретичний матеріал, створювати опорні матеріали (конспекти,
	4,50	89			
	4,43	88			
	4,36	87			

	4,29	86		ей, професійних результатів навчання	фрагменти уроків). Повно розкриває питання під час відповіді. Чітко, логічно, правильно висловлює власні думки. Під час відповіді ілюструє теоретичний матеріал прикладами. Володіє законами мисленнєво-мовленнєвої діяльності. Робить методичний аналіз конспекту.
	4,22	85			
	4,15	84			
	4,08	83			
	4,01	82			
C	3,50-4,00	74-81	4	<i>Добре</i> – середньо-достатній рівень сформованості загальних і фахових компетентностей ей, професійних результатів навчання	Здобувач вищої освіти володіє теоретичними відомостями з дисципліни. Знає класифікацію уроків, оперує методичними поняттями й категоріями, диференціює основні типи уроків. Систематизує й узагальнює теоретичний матеріал, створює опорні матеріали (конспекти, фрагменти уроків). Достатньо повно розкриває питання під час відповіді. Здебільшого чітко, послідовно, логічно, правильно висловлює власні думки, однак не завжди ілюструє теоретичний матеріал прикладами. Послугується засобами логіко-емоційної виразності під час мовлення. Знає закони мисленнєво-мовленнєвої діяльності. Уміє аналізувати конспекти уроків, але не завжди аргументовано полемізує. Обмежено використовує методи і прийоми. Виконує всі завдання для самопідготовки (репродуктивні (безпомилково), реконструктивні (здебільшого безпомилково), творчі (за аналогію до виконаних колективно)) до практичних занять. У встановлений термін складає самостійну роботу. Бере участь у індивідуальних творчих та науково-пошукових проєктах. Однак допускає помилки під час виконання контрольних робіт.
	4,00	81			
	3,90	80			
	3,84	79			
	3,76	78			
	3,67	77			
	3,59	76			
	3,51	75			
	3,50	74			
D	2,83-3,43	64-73	3	<i>Задовільно</i> – середній рівень сформованості загальних і фахових компетентностей ей, професійних	Здобувач вищої освіти володіє загальними теоретичними відомостями про уроки, методи й прийоми навчання. Знає класифікацію уроків, основні методичні поняття та категорії, етапи підготовки уроку. Однак не завжди може робити самостійні висновки, узагальнення, а також застосовувати практично набуті теоретичні знання. Має труднощі у створенні опорних
	3,43	73			
	3,36	72			
	3,29	71			
	3,22	70			

	3,15	69		результатів навчання	матеріалів (конспектів, фрагментів уроків). Не завжди повно розкриває питання під час відповіді. Знає методи, прийоми, засоби навчання, однак здебільшого не може практично реалізувати їх. Має труднощі в написанні конспекту. Усні та писемні тексти конструює з порушенням мовних норм. Не завжди аналізує і редагує власні та чужі конспекти. Виконує завдання для самопідготовки до практичних занять (репродуктивні, реконструктивні, творчі) частково й здебільшого за аналогію до опрацьованих колективно. У встановлений термін складає самостійну роботу, звертаючись за консультацією до викладача. Бере участь у індивідуальних творчих та науково-пошукових проєктах, однак потребує настанови викладача. Контрольні роботи виконує, користуючись опорними матеріалами.
	3,07	68			
	3,01	67			
	3,00	66			
	2,92	65			
	2,83	64			
Е	2,51-2,75	60-63	3	Задовільно —рівень сформованості загальних і фахових компетентностей, професійних результатів навчання нижче середнього	Здобувач освіти частково володіє загальними теоретичними відомостями з дисципліни. Частково знає класифікацію уроків, етапи їх підготовки, однак не може практично реалізувати їх. Механічно відтворює основні методичні поняття. Неспроможний робити самостійні висновки, узагальнення. Має труднощі у створенні опорних матеріалів (конспектів, фрагментів уроків). Лише частково розкриває питання під час відповіді. Має труднощі в моделюванні уроку. Усні й писемні тексти конструює за аналогією та з порушенням мовних норм. Аналізує й редагує власні та чужі конспекти. Виконує завдання для самопідготовки до практичних занять (репродуктивні, реконструктивні (за аналогією до виконаних колективно)), однак допускає багато помилок. У встановлений термін складає самостійну роботу, звертаючись за консультацією до викладача. Бере участь у індивідуальних творчих та науково-пошукових проєктах, однак потребує чіткої настанови викладача. Контрольні роботи виконує, користуючись опорними матеріалами.
	2,75	63			
	2,67	62			
	2,59	61			
	2,51	60			
FX	2,00-2,5	35-59	2	не зараховано низький рівень сформованості загальних і фахових компетентностей, професійних	Здобувач освіти на елементарному рівні відтворює загальні теоретичні відомості з дисципліни. Не оперує основними поняттями та категоріями. Частково знає типи уроків, етапи підготовки уроку, однак не може практично реалізувати їх. Неспроможний робити самостійні висновки, узагальнення. Елементарно розкриває питання під час відповіді. Усні та писемні тексти конструює лише за аналогією та з порушенням мовних норм. Не може аналізувати й редагувати власні

			результатів навчання	та чужі конспекти. Виконує завдання для самопідготовки до практичних занять (репродуктивні, реконструктивні) лише за аналогією до виконаних колективно, допускаючи багато помилок. Не складає у встановлений термін самостійну роботу. Не виконує індивідуальні творчі й науково-пошукові завдання. Допускає грубі помилки під час виконання контрольних робіт.
F	0,00-1,99	1-34	2 <i>Незадовільно</i> – дуже низький рівень сформованості загальних і фахових компетентностей, професійних результатів навчання	Здобувач освіти на елементарному рівні володіє загальними теоретичними відомостями. Не знає класифікації уроків. Не розрізняє основні поняття та категорії методики. Не може робити самостійні висновки, узагальнення. Не створює опорні матеріали (конспекти, фрагменти уроків). Не завжди може елементарно розкрити питання під час відповіді. Має труднощі в написанні конспекту. Усні й писемні тексти конструює лише за аналогією та з порушенням мовних норм. Не може аналізувати й редагувати власні та чужі конспекти. Не виконує завдання для самопідготовки до практичних занять. Не складає у встановлений термін самостійну роботу. Не виконує індивідуальні творчі й науково-пошукові завдання. Не виконує завдань контрольних робіт.

Здобувачі вищої освіти, які одержали незадовільну оцінку (FX) за шкалою ECTS, мають змогу ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру. Повторне складання заліку з навчального курсу допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється деканом факультету (керівником інституту). Студенти, які отримали незадовільну оцінку (F) за шкалою ECTS, проходять обов'язкове повторне вивчення дисципліни відповідно до чинних нормативних положень Міністерства освіти і науки України та закладу вищої освіти.

Перелік питань для підсумкового контролю.

1. Предмет і завдання методики навчання української мови. Лінгводидактика і методика мови. Зв'язок методики мови з суміжними науками. Методи наукового дослідження в методиці.

2. Внесок провідних педагогів та методистів у розвиток теорії і практики навчання мови. Наукові здобутки сучасних учених-методистів.
3. Значення шкільного курсу української мови та його місце серед інших навчальних дисциплін. Мета і завдання вивчення української мови у школі. Основні аспекти навчання мови. Нормативні документи, на які спирається методика навчання української мови.
4. 4. Урок як основна форма навчально-виховного процесу з мови. Проблема типології уроків з української мови. Наукові основи змісту уроку мови. Особливості структури уроку мови.
5. Технологія сучасного уроку української мови.
6. 6. Нетрадиційні уроки української мови в сучасній школі та методика їх проведення. Інтегровані уроки, їх значення.
7. Поняття про методи навчання мови, їх функції. Класифікація методів навчання мови як лінгводидактична проблема. Характеристика основних методів навчання української мови.
8. Нетрадиційні методи навчання української мови на сучасному уроці (програмоване навчання, комп'ютеризоване навчання, інтерактивні методи навчання, проблемність у навчанні мови, блокове вивчення мови). Інноваційні форми занять.
9. Принципи навчання української мови. Реалізація загальнодидактичних принципів у навчанні української мови у школі. Власне методичні принципи у навчанні мови.
10. Поняття про прийоми навчання мови, їх співвідношення з методами навчання. Специфічні прийоми навчання мови. Різні види мовного розбору на сучасному уроці.
11. Засоби навчання мови та методика їх застосування на сучасному уроці. Комп'ютер як засіб оптимізації навчального процесу.
12. Основні етапи вивчення української мови в школі. Зміст і структура чинних програм з української мови для 5-12 класів. Принципи побудови програм. Модельні програми для НУШ.
13. Принципи побудови і зміст чинних підручників з української мови. Функції підручника. Зміст додатків до підручника. Методика використання підручника у навчальній роботі. Підручники для НУШ.
14. Найвідоміші посібники з української мови, їх призначення і можливі форми використання у шкільній практиці.
15. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5-12 класів з української мови. Оцінювання мовних знань і вмінь (аудіювання, говоріння та письмо, читання). Виведення підсумкового (семестрового) балу.
16. Методика вивчення фонетики, графіки й орфоепії у школі.
17. Методика вивчення лексикології та фразеології у шкільному курсі української мови.
18. Значення, завдання і місце словникової роботи на уроках мови. Словникові вправи. Методика використання різних типів словників на уроках української мови. Робота над лексичними помилками.
19. Робота над текстом на уроках мови. Помилки в мовленні учнів.
20. Методика навчання орфографії у школі (значення, зміст, мета, завдання). Основні напрями в розвитку методики навчання орфографії (граматичний і антиграматичний). Загальні принципи навчання орфографії. Поняття про орфограму. Класифікація орфограм.

21. Методи і прийоми навчання орфографії у шкільному курсі мови. Система орфографічних вправ та методика їх проведення. Основні види диктантів. Робота над орфографічними помилками.
22. Методика вивчення розділу "Будова слова" у шкільному курсі української мови.
23. Методика вивчення словотворення у шкільному курсі української мови.
24. Місце та значення граматики у шкільному курсі української мови. Основні напрями, методи та прийоми навчання граматики. Граматична помилка.
25. Методика вивчення частин мови у школі.
26. Методика вивчення синтаксису у школі.
27. Місце, значення і завдання пунктуації в шкільному курсі української мови. Принципи пунктуації. Функції розділових знаків. Система пунктограм.
28. Види вправ з пунктуації та методика їх проведення. Типи пунктуаційних помилок. Робота над пунктуаційними помилками.
29. Методика вивчення загальних відомостей про мову. Зміст та структура вступних уроків в основній і старшій школі.
30. Розвиток усного мовлення учнів. Види робіт з розвитку усного мовлення. Методика роботи над зв'язним усним висловлюванням.
31. Значення і завдання роботи з розвитку мовлення у школі. Основні напрями та принципи мовленнєвої підготовки учнів. Форми і види мовленнєвої діяльності.
32. Значення і місце творів серед робіт з розвитку зв'язного мовлення. Види творів і методика їх проведення.
33. Значення переказів, їх види і методика проведення. Творчий переказ у школі.
34. Ознайомлення учнів з діловим і публіцистичним стилем мовлення.
35. Есе як вид роботи з розвитку мовлення.
36. Робота зі стилістики у школі. Роль і завдання стилістичної роботи. Методика ознайомлення учнів зі стилями. Види стилістичних вправ. Стилiстична помилка.
37. Удосконалення знань, умінь і навичок з мови у старшій школі. Уроки риторики у старших класах.
38. Позакласна робота з української мови, її значення і завдання, основні форми та види.
39. Шкільний мовний кабінет.
40. Робота з обдарованими учнями.
41. Шляхи підвищення професійної кваліфікації вчителя.

Рекомендована література

Основна

1. Дороз В.Ф. Методика навчання української мови в загальноосвітніх закладах. Центр учбової літератури, 2021. 386 с.
2. Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови: навчально-методичний посібник. Львів, 2018. 202 с. <https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/01/Metodyka-vykkladannia-ukrainskoi-movy.-Posibnyk.pdf>
3. Кучерук О.А. Перспективні технології навчання в шкільному курсі української мови: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка. Житомир: Видавництво ЖДУ імені І. Франка, 2007. 182с.
4. Кучерук О.А. Система методів навчання української мови в основній школі: теорія і практика : [монографія]. Житомир: Видавництво ЖДУ імені І. Франка, 2011. 420 с.
5. Методика викладання в школі. Теорія і практика / За ред. С. Петкова. КНТ, 2021. 216 с.
6. Методика навчання української мови в середніх навчальних закладах / За ред.

- М.Пентилюк. К., 2005. 400 с.
7. Модельні навчальні програми. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»: веб-сайт. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ninavchal-ni-prohramy/>.
 8. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика : норми і термінології і мовна практика фахівців : монографія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 356 с.
 9. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика фахівців: монографія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 356 с.
 10. Остапенко Н. М. Технологія сучасного уроку рідної мови : навч. посіб. / Н.М. Остапенко, Т. В. Симоненко, В. М. Руденко. К. : ВЦ «Академія», 2016. 248 с.
 11. Потапенко О. І., Потапенко Г. І., Кожуховська Л. П., Довбня Л. Е., Чубань Т. В. Методика навчання української мови в ДВНЗ та середніх освітніх закладах. Кредитно-модульний курс: Навч.-метод. посіб. для студ. філол. спец. ВНЗ. К. : Міленіум, 2006.
 12. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах: модульний курс : Посібник для студентів пед. університетів та інститутів / Кол. авторів за ред. М. І. Пентилюк. К.: Ленвіт, 2011. 366 с.
 13. Семенов О. Українська лінгводидактика: навч. посіб. Суми: Видавництво СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2018. 224 с.
 14. Семенов О., Ячменик М.М. Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя словесника до використання засобів медіаосвіти: монографія. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 211 с.
 15. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. / Кол. авторів за ред. М. І. Пентилюк К. : Ленвіт, 2015. 320 с.
 16. Стратегічні напрями розвитку сучасної української лінгводидактики: монографія / за ред. Е. Палихати, О. Петришиної. Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. 352 с.

Додаткова література

1. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://cutt.ly/1Q7kSGY>
2. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» – URL: <https://mon.gov.ua/news/informatsiine-povidomlennia>
3. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М. Українська мова. 5-6 класи: модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Київ, 2021. 53 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1xIIY5Ja2rMBHxhFC9bMSOtfG4VSZuMuw/view?usp=sharing>
4. Українська мова. 5-6 класи: модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти / О.В.Заболотний, В.В.Заболотний, В.П.Лавринчук, К.В.Плівачук, Т.Д.Попова. Київ, 2021. 63 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1DzL9Eu9UXz73oINyRRF12sMTqvcCLcd/view?usp=sharing>
5. Українська мова. 5-9 класи: програма для загальноосвітніх навчальних закладів / укладачі: Г.Т.Шелехова, М.І.Пентилюк, В.І.Новосьолова, Т.Д.Гнаткович, Н.Б.Коржова, К.В.Таранік-Ткачук): наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804. – URL: <https://cutt.ly/XQ7kYcx>
6. Нова українська школа. Дорожня карта реформи базової та профільної школи: проєкт для обговорення / Вакуленко Т., Гриневич Л., Лінник О. та інші; за заг. ред. Л. Гриневич. Київ: АКМЕ ГРУП, 2021. 46 с. URL: <https://cutt.ly/CTiJU5S>